

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 21
The Central Elections Committee for the 21st Knesset

ניל הנדל
שופט בית המשפט העליון
ממלא מקום יושב ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת

תר"מ 124/21
תר"מ 135/21

העותר בתר"מ 124/21 : המטה למאבק בגזענות

העותרות בתר"מ 135/21 : 1. מפלגת מרצ
2. סיעת מרצ במועצת עיריית תל-אביב-יפו

נגד

המשיבים בתר"מ 124/21 : 1. רשימת הליכוד בעיר תל אביב-יפו
2. היועץ המשפטי לממשלה

המשיבים בתר"מ 135/21 : 1. מפלגת הליכוד
2. רשימת הליכוד בעיר תל אביב-יפו

עתירות לצווי מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותר בתר"מ
124/21 : עו"ד אורלי ארז לחובסקי

בשם העותרות בתר"מ
135/21 : עו"ד יורם אברהמי

בשם המשיבה 1 בתר"מ
124/21 והמשיבות 1-2
בתר"מ 135/21 : עו"ד אבי הלוי

בשם המשיב 2 בתר"מ
124/21 : עו"ד ליאורה וייס-בנסקי

עמוד 1 מתוך 3

החלטה

1. מונחות לפני שתי עתירות למתן צווי מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה), שעניינן שילוט תעמולה מטעם המשיבה 1 בתר"מ 124/21 והמשיבות 1-2 בתר"מ 135/21 (להלן: הליכוד).

- העתירות, שהועברו אלי בעקבות החלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21, המשנה לנשיאה ח' מלצר, על דעתה של הנשיאה א' חיות, בהתאם לסעיף 17(ג) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, עוסקות באותו עניין, ומפלגת הליכוד היא המשיבה בשתייהן. לכן החלטתי לדון בהן במאוחד.

2. העתירות נסובות סביב מודעות תעמולה שנתלו על ידי הליכוד בתל אביב, לקראת הבחירות למועצת העיר תל אביב-יפו, שצפויות להתקיים בתאריך כ"א בחשוון התשע"ט (30 באוקטובר 2018). כותרת המודעות היא "זה אנחנו או הם", כאשר בגוף המודעות הופיע הכיתוב "העיר העברית או התנועה האיסלמית ביפו" או הכיתוב "העיר העברית או עיר המסתננים". העותרים סבורים כי מודעות אלה מסיתות לגזענות, ומטעם זה יש להורות על הסרתן ועל הפסקת השימוש בהן. מנגד, עמדת הליכוד היא שיש לדחות את העתירות. ראשית נטען כי העתירות התייתרו, שכן מסע הפרסום נושא הבקשה נועד מלכתחילה להתפרסם לעשרה ימים בלבד, שהסתיימו בתאריך 10.10.2018. יצויין כי העתירה בתר"מ 124/21 הוגשה ביום 7.10.2018, והעתירה בתר"מ 135/21 הוגשה ביום 10.10.2018. שנית נטען כי יש לדחות את העתירות גם לגופן, שכן אין בפרסומים נושא העתירות הסתה לגזענות, ולכן אין בהם, ברמה של ודאות קרובה, פוטנציאל לפגיעה ברגשות הציבור.

- בהתאם לסעיף 5(ב) להוראות הבחירות (דרכי תעמולה) (סדרי הדין בבקשות ובעררים), התשע"ה-2015, הוריתי על צירוף היועץ המשפטי לממשלה כמשיב נדרש. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה יש למחוק את העתירות, שהפכו תיאורטיות נוכח מועד סיום פרסומן של המודעות נושא העתירות, ומבלי שיהיה בכך להצדיק או לתת "גושפנקא" כלשהיא למודעות האמורות ולדומותיהן.

3. הלכה היא כי בית משפט אינו נדרש לעתירות שאין נפקות ממשית לסעד המבוקש בהן, שכן הוא הפך תיאורטי:

"דרך-כלל, הכרעה בעתירה תיאורטית אינה עולה בקנה אחד עם התפקיד השיפוטי המובהק שנועד להכריע במחלוקות ממשיות ולמצוא להן פתרון; היא עלולה להסיג בכך את גבולן של רשויות שלטון אחרות; נעדר בה תיחום קונקרטי של ענין שיש להכריע בו; וקיים חשש, הטבוע בשיטה האדוורסרית, כי טיעון תיאורטי לא ימצא את כל רכדיו של הענין; מתלווה לכך גם חשש מהכבדה לא ראויה על בית המשפט בעניינים שאינם מחייבים הכרעה, לאור הנטל הכבד הרובץ על שכמו המחייבו לפסוק בעניינים בעלי נפקות

עמוד 2 מתוך 3

מעשית." (בג"ץ 1181/03 אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין
הארצי לעבודה, פ"ד סד(3) 204, 227 (2011)).

הלכה זו יפה גם בנוגע להליכים בפני יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, בשבתו בתפקידו השיפוטי, להכריע בעתירות לפי חוק דרכי תעמולה (ראו למשל ער"מ 3/21 עיריית חולון נ' זכריה, פסקאות 3, 5 (12.7.2018)). מטבע הדברים, הכרעת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית ניתנת במהלך תקופת הבחירות, בסד זמנים קצר, ותוך התחשבות במועדי התעמולה. אכן, לכלל בדבר אי-הכרעה בעתירות תיאורטיות זה יש גם יוצא מן הכלל. כאשר טבעו של העניין הוא כזה שעל-פי רוב בשל שיקולי זמן לא ניתן להכריע בו בטרם הפך לתיאורטי, ובית המשפט או יושב ראש ועדת הבחירות לא הביע עמדה, ולו כללית, בסוגיה המתעוררת – ישקול בית המשפט לדון בו ביתר פתיחות. אך זהו אינו המצב במקרה שלפנינו. מעבר לתקופה הקצרה של מסע הפרסום, שאינה נחלת כלל הפרסומים מסוג זה, הרי שנקבעו בהחלטות יושבי ראש ועדות הבחירות קריטריונים רלוונטיים להכרעה (ראו למשל תב"כ 1/19 פרנקטלר נ' אלדד (12.12.2012); תר"מ 177/20 בר לב נ' נוימרק ותר"מ 178/20 בר לב נ' גלעדי (17.10.2013)).

4. בנסיבות שבהן פרסומי התעמולה נושא עתירה זו הוסרו זה מכבר, אין כל נפקות למתן סעד אופרטיבי בנדון דידן. אני מורה אפוא על מחיקת העתירות, מבלי להידרש לגופן ותוך שמירת טענות הצדדים.

בנסיבות העניין ובראי התוצאה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ח' בחשון התשע"ט (17.10.2018).

ניל הנדל

**שופט בית המשפט העליון
ממלא מקום יושב ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת**